

det bør ikke staa i Loven, for vi vide jo, at en Præst kan faa de utroligste Ting ind i en Prædiken, og han kan ogsaa, selv uden at det staa i Loven, faa dette, som staa her, ind i sin Prædiken.

Saa er der endvidere en Bestemmelse, som er meget upraktisk. Det er med Hensyn til de særlige københavnske Forhold, at der bestemmes om Sognebaandsløserne, at de kunne have Stemmeret i det Sogn, de have løst Sognebaand til. Det passer for København, men slet ikke for Landet, idet nemlig disse Menighedsraad have med Fattigbøsserne at gøre og med Menighedsplejen at gøre, som er knyttet til Sognet og begrænset dertil. Nu ved jeg nok, at nogle ville have, at Fattigkassernes Indhold skal gaa til Hjælpekasserne. Det mener jeg ikke. Menighedsplejerne her i Landet have ganske overordentlig stor Betydning, løse en Opgave, som Hjælpekasserne slet ikke kunne løse og heller ikke skulle løse. Menighedsplejen er i Udvikling og skal naturligvis have af denne Fattigblok. Her i København ville Menighederne sagtens kunne organisere sig i en stor, kirkelig Menighedspleje, og det ere de ogsaa begyndte med. Derfor kunne vi godt have denne Bestemmelse som en Særbestemmelse for København, men vi kunne ikke have denne Bestemmelse for det øvrige Land, det vilde virke aldeles opløsende.

Og paa samme Maade Bestemmelsen i § 19 om, at en Valgmenighed kan ved sine Gudstjenester i Sognkirken have anbragt en Bøsse til sin egen fri kirkelige Fattigpleje. Hvis vi tænke det igennem, vil det vise sig praktisk ugørligt, og det skulde dog gerne være saaledes, at de, der bo i samme Sogn, enten de høre til Valgmenigheden eller ikke, være enige om Menighedsplejen.

Der er saaledes adskillige Ting, som jeg dog tror, vi bør have Udvalg for at faa gjort noget ved. Der er ingenting i Vejen for, at det Udvalg kan arbejde hurtigt, men jeg tror og haaber, at det vil gaa glat med disse Lovforslags Gennemførelse. Her i Tinget ere de jo sikre, og jeg er heller ikke i Tvivl om, at man vil være saa fornøftig i det andet Ting ogsaa at vedtage de Forslag, der her foreligge. Det haaber jeg, selv om der naturligvis er noget, jeg kunde ønske anderledes.

Laursen: Overfor de mange principielle Indvendinger, der fremkom dels fra det ærede Medlem, der sidst satte sig, og dels fra adskillige andre overfor Vanske-

ligheden ved at lovordne for den danske Folkekirke, kan jeg ikke sige andet, end at naar man ser Sagen fra det rent principielle Standpunkt, ere disse Indvendinger overmaade rigtige. Men de bringe mig alligevel til at tænke paa en lille Oplevelse, jeg selv har haft, en Gang jeg var til Stede, hvor man drøftede paa lærd Vis, tror jeg næsten jeg tør sige, de pædagogiske Principper, hvilke der var de bedste Principper for Opdragelsen. Efter at en Mængde Talere havde haft Ordet, og den ene havde fremsat et Princip, som han nu mente var det afgørende, og den anden et andet, kom der en ældre Mand og blandede sig ind i Diskussionen, og han sagde, at han en Gang havde haft en Samtale med en ældre Moder om Opdragelse, og han havde den Gang ogsaa været ved at udvikle forskellige herlige pædagogiske Principper, og da hun havde hørt dem, sagde hun stiltørdigt: „Ser De, ja, man skal jo nu, som man kan“. Dette pædagogiske Princip, som ligger der bagved, at den enkelte skal, under Opdragelsen af sine Børn, nogenlunde som han kan, er heller ikke saa helt daarligt et Princip, og da vi nu have en Folkekirke eller en Statskirke, og den er en Virkelighed i dette Land, og da Rigsdagen heller ikke saa godt kan komme udenom denne Virkelighed, forekommer det mig, at saa er det alligevel rigtigt, at vi tænke lidt over dette Princip, thi selv om vi ikke kunne naa til det rent principielt rigtige, til Frikirken eller til rene Standpunkter, til fuld Klarhed, saa er der noget, der hedder at bevæge sig paa Vejen fremad mod denne Klarhed. Denne Vej har den højtærede Kultusminister været noget inde paa, derfor tror jeg ogsaa, at disse Forslag kunne have deres Berettigelse, og jeg haaber, det maa lykkes at faa dem gjort til Lov maaske med lidt større eller mindre Ændringer.

Der er nemlig en Ting, som er ganske uimodsigelig, naar vi se paa det første Lovforslag: om Brugen af Kirker. Det blev allerede fremhævet af det ærede Medlem fra Ringkøbing (J. C. Christensen), at Bestemmelserne i Lovforslagets faa Paragraffer i Virkeligheden fastslaa, at der er foregaaet en kirkelig Udvikling af ret betydelig Art. Jeg har personlig Erindringer i den Retning fra Morsø Frimenigheds første Dage, da der fremkom et kultusministerielt Cirkulære, som forbød Præsterne at have kirkeligt Fællesskab med disse Frimenigheder og at prædike i deres Kirker. Da tyede Morsø Menighed, som